

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden omavalvonta

Mervi Koivuniemi

15.12.2023

Ammattihenkilöiden rekrytointi

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden voimassaolevat ammatinharjoittamisoikeudet tulee tarkistaa JulkiTerhikistä/JulkiSuosikista
 - Lähihoitajat - terveydenhuollon lähihoitajalla on jo koulutuksen perusteella oikeus käyttää ammattinimikettä (ei rekisteröitymisvelvollisuutta) sosiaalihuollon lähihoitajan tulee myös rekisteröityä (löydettävä JulkiSuosikista)
- Rekisterit ovat ammattioikeusrekistereitä, eivät osaamisrekistereitä – osaamisen varmistaminen on työnantajan vastuulla
- Työnantajalla on rekrytoidessaan oikeus saada rekistereistä myös tiedot ammattihenkilön ammattitoiminnassa mahdollisesti tekemistä rikoksista
- ”taustojen tarkistaminen” (L yksityisyyden suojasta työelämässä), rikostaustan tarkistaminen

Opiskelijan rekrytointi

- Laillistetun ammattihenkilön tehtävissä voi tilapäisesti toimia myös kyseiseen ammattiin opiskeleva lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen edellytysten täyttyessä
 - Lääkäri- ja hammaslääkäriopiskelijoiden sekä farmasian opiskelijoiden oikeus toimia on merkitty Terhikkiin
 - Muuhun laillistettuun terveydenhuollon ammattiin opiskelevan (esim. sairaanhoitajaopiskelijat) oikeudesta toimia tilapäisesti ammatissa on säädetty terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ja asetuksessa
 - Sosiaalihuollon ammattihenkilön laillistettuun ammattiin opiskelevan oikeudesta toimia tilapäisesti ammatissa on säädetty sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa
- Nimikesuojatun ammattihenkilön ammattiin opiskelevat (esim. lähihoitajaopiskelijat) eivät ole ammattihenkilölakien soveltamisen piirissä, eivät myöskään amanuenssit

Opiskelijan rekrytointi

- Varmistuttava, että opiskelijalla on riittävät edellytykset ja osaaminen hoitaa tehtävää
- Opiskelijalla tulee olla riittävä ja tosiasiallinen ohjaus ja valvonta
 - Nimettävä kirjallisesti ohjaaja

Ammatinharjoittamisen omavalvonta

Osaamisen ja työtehtävistä suoriutumisen varmistamista

- Työnantaja on ensisijainen työntekijöiden toimintaa valvova taho, ja ainoa, jolla on mahdollisuus ohjata, seurata ja arvioida toimintaa **reaaliaikaisesti** sekä puuttua **viivytyksettä** havaittuihin epäkohtiin
- Aktiivista ja suunnitelmallista ongelmiin puuttumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
 - Puheeksi ottaminen (varhainen tuki) matalalla kynnyksellä
 - Työsuorituksen seuraaminen, työn tekemiseen puuttuminen tarvittaessa, työtehtävien muutokset tarvittaessa
 - Työntekijöiden ohjaaminen, tukeminen ja kouluttaminen – osaamisen säilyttäminen ja kehittäminen
 - Työntekijöiden työkyvyn seuraaminen ja siitä huolehtiminen, tarvittaessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa

Ammatinharjoittamisen omavalvonta

- **Suunnitelmallista** omavalvontaa, jonka avulla ehkäistään lainsäädännön vastainen ja epäasianmukainen toiminta, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin viivytyksettä ja tehokkaasti, ja näin varmistetaan toiminnan laatu, lainmukaisuus ja potilas- ja asiakasturvallisuus (esim. lääkkeisiin liittyvät menettelytavat, asiakas- ja potilasasiakirjojen laatiminen)
- On tärkeää, että työpaikan ilmapiiri sallii ja kannustaa puuttumaan ja tuomaan esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa havaitut epäkohdat ja riskit - sekä toimintakäytäntöihin että työntekijöiden toimintaan liittyvät

Ammatinharjoittamisen omavalvonta

- Työnantaja päättää työtehtävistä ja vastaa siitä, että työntekijän osaaminen ja työkyky riittävät niiden asiakas- ja potilasturvalliseen suorittamiseen
 - lainsäädännössä säännöksiä lähinnä laillistetun lääkärin/hammaslääkärin tehtävistä ja sairaanhoitajan rajatusta lääkkeenmääräämisoikeudesta sekä sosiaalityöntekijän tehtävistä
 - muutoin laillistetut, luvan saaneet ja nimikesuojatut sote-ammattihenkilöt voivat koulutuksensa, kokemuksensa ja ammattitaitonsa / osaamisensa mukaisesti toimia toistensa tehtävissä, mikäli se on perusteltua asiakkaiden palvelutarpeiden, työjärjestelyjen ja terveystalvelujen/sosiaalipalveluiden tuottamisen kannalta (STM soveltamisohje VN/3955/2023).
- Työnantaja päättää keinoista, joilla osaaminen varmistetaan (esim. riittääkö osaaminen lääkehoitoon)

Ilmoituksen tekeminen ammattihenkilöstä

- Valvontalain 29 §: Palveluntuottajan on ilmoitettava asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita palveluntuottaja ei ole kyennyt tai ei kykene korjaamaan omavalvonnallisin toimin. – eli kun työnantaja ei voi omilla toimillaan vaikuttaa ammattihenkilön työskentelyyn asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi
- Ilmoituksen tekeminen on aiheellista esimerkiksi, kun:
 - Ammattihenkilö hakeutuu työhön, vaikka työkyky on riittämätön eikä hän esim. noudata määrättyä sairauslomaa, on sairauslomalla varsinaisesta työstään, mutta ”keikkailee”
 - Ammattihenkilö on sairaudentunnoton/ei sitoudu hoitoon, ei tunnista toimintakykynsä laskua ja siihen liittyvää riskiä ammattihenkilön tehtävissä toimiessaan ja irtisanotaan/irtisanoutuu
- Aina voi olla yhteydessä Valviraan, onko syytä tehdä ilmoitus (L 8 Valvirasta 6 §)

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Kiitos!

etunimi.sukunimi@valvira.fi

valvira.fi

@ValviraViestii

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat